

Česká školní inspekce

Královéhradecký inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Lepařovo gymnázium, Jičín, Jiráskova 30

Adresa: Jiráskova 30, 506 01 Jičín

Identifikátor školy: 600 011 992

Termín konání inspekce: 8. - 11. února 2005, 14. - 15. února 2005

Čj.:	09-1045/05-5074
Signatura:	ki2zy503

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Lepařovo gymnázium, Jičín, Jiráskova 30 je zřizováno jako organizace s příspěvkovou formou hospodaření Královéhradeckým krajem sídlícím na adrese Wonkova 1142, Hradec Králové. Kapacita školy je 396 žáků. Gymnázium zajišťuje střední vzdělání s maturitní zkouškou v následujících studijních oborech:

Kód a název oboru	Délka studia	Počet tříd (označení tříd)	Počet žáků
79-41-K/401 Gymnázium - všeobecné	4 roky	4 (třídy A)	129
79-41-K/801 Gymnázium – všeobecné	8 let	8 (třídy K)	237

V době inspekce studovalo v obou oborech celkem 366 žáků ve 12 třídách. Součástí školy není školní jídelna. Počet interních pedagogů školy byl k termínu zahájení inspekce 28.

PŘEDMĚT INSPEKCE

Předmětem inspekční činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- personálních podmínek výchovně-vzdělávací činnosti školy zaměřené na výuku vybraných předmětů zařazených do učebních plánů osmiletého a čtyřletého gymnázia (matematika, matematický seminář, fyzika, chemie, informatika a výpočetní technika, český jazyk a literatura, anglický jazyk, dějepis, občanská výchova, základy společenských věd, zeměpis, zeměpisný seminář, společenskovední seminář v termínu inspekce a dále činnosti managementu školy v oblasti organizace výchovně-vzdělávacího procesu a vedení zaměstnanců při jeho realizaci,
- materiálních podmínek výchovně-vzdělávací činnosti školy zaměřené na výuku vybraných povinných a volitelných předmětů zařazených do učebních plánů víceletého a čtyřletého gymnázia (viz výše) v termínu inspekce,
- průběhu a výsledků vzdělávání ve vybraných povinných a volitelných předmětech zařazených do učebních plánů osmiletého a čtyřletého gymnázia (viz výše) ve školním roce 2004/2005, dodržování učebních plánů obou studijních oborů ve čtyřletém cyklu školních let 2001/2002 - 2004/2005, dodržování učebních osnov vybraných povinných předmětů (viz výše) pro 1. - 4. ročník osmiletého gymnázia, 5. - 8. ročník osmiletého gymnázia a 1. - 4. ročník čtyřletého gymnázia ve čtyřletém cyklu školních let 2000/2001 - 2003/2004 a dodržování učebních osnov českého jazyka a literatury pro 1. - 4. ročník osmiletého gymnázia ve čtyřletém cyklu školních let 1998/1999 - 2001/2002,
- účinnosti preventivních opatření školy pro zamezení negativních jevů v chování mladých lidí prostřednictvím tematické inspekce nazvané Sledování a hodnocení účinnosti prevence sociálně patologických jevů ve školách a školských zařízeních.

PERSONÁLNÍ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Výuku sledovaných předmětů zajišťuje celkem 24 učitelů. Všichni jsou pro výuku odborně kvalifikovaní. Kromě výuky 4 hodin občanské výchovy, 2 hodin základů společenských věd a 32 hodin předmětů výpočetní techniky (informatika a výpočetní technika a volitelné předměty programování a aplikace výpočetní techniky) jsou ostatní předměty vyučovány učiteli s odpovídající aprobací.

Organizační struktura školy je vymezena *Organizačním řádem*, který se však musí vzhledem k některým informacím platným vždy pouze pro daný školní rok každoročně aktualizovat (např. jména třídních učitelů). Organizační řád vymezuje jen velmi obecně kompetence jednotlivých pracovníků školy, a proto je doplněn pracovními náplněmi vedoucích pracovníků a provozních zaměstnanců školy i obecnými úkoly pro metodické orgány školy (předmětové komise), učitele a třídní učitele. Součástí organizačního řádu je i plán kontrol, který však v oblasti hospitační činnosti není od školního roku 2001/2002 naplňován. Organizační řád není zpracován systematicky, obsahuje i body, které obsahově patří spíše do jiných vnitřních norem školy (např. vnitřního řádu školy, plánu práce školy pro příslušný školní rok apod.), a některá jeho ustanovení nejsou v praxi dodržována, jako např. délky školních výletů a odborných exkurzí.

Informace uvnitř školy jsou předávány zejména na pravidelných provozních poradách, které se konají každý týden (zápisy se nedělají), dále pak písemně prostřednictvím informačních tabulí a stručných týdenních plánů. Problematika hodnocení výsledků výchovy a vzdělávání žáků a některé zásadní úkoly v práci školy jsou řešeny na jednáních pedagogické rady, která je hlavním poradním orgánem ředitele školy. Tato jednání se uskutečňují zpravidla 7x ročně a jsou z nich pořizovány zápisy. Dalším poradním orgánem ředitele školy je poradní sbor (předsedové předmětových komisí a výchovný poradce), který se schází 2 – 3krát ročně a řeší hlavně organizování důležitých akcí ve škole (např. den otevřených dveří, přijímací zkoušky, maturitní zkoušky apod.). Zápisy z jeho jednání se nepoživují.

Metodické orgány školy (předmětové komise) nemají vymezeny žádné kompetence v oblasti kontroly sestavení a plnění tematických plánů a dodržování učebních osnov. Mezi úkoly předmětových komisí patří např. i koordinace tematických plánů učitelů a sjednocení kritérií hodnocení žáků, avšak tyto úkoly nejsou vždy plněny (např. ve výuce předmětu český jazyk a literatura).

Vedení učitelů v oblasti pedagogické není ve škole prakticky doložitelné. V plánu práce školy pro příslušný školní rok jsou sice vymezeny hlavní úkoly v oblasti výchovy a vzdělávání, jejich naplňování však není důsledně kontrolováno. Žádné písemné materiály ve škole pak neobsahují analýzu výsledků výchovy a vzdělávání a následná přijatá opatření v této oblasti. Začínajícím učitelům je sice formálně přidělen učitel uvádějící, ale systém jeho práce není nijak stanoven. Hospitační činnost ředitele školy je minimální. Od školního roku 2001/2002 do termínu inspekční činnosti je v třídních knihách všech tříd zapsáno pouze 6 uskutečněných hospitací v hodinách, zástupkyně ředitele nemá hospitace uvedeny v pracovní náplni vůbec. Systematické hodnocení pracovníků školy se neprovádí, pouze ve *Vnitřním předpisu* (součást *Organizačního řádu*) jsou uvedena kritéria pro přidělování osobního hodnocení a odměn pro zaměstnance školy.

Personální podmínky pro vymezenou oblast výchovně-vzdělávací činnosti školy jsou hodnoceny jako dobré.

MATERIÁLNĚ-TECHNICKÉ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

V budově gymnázia se nachází celkem 22 učeben, z nichž 10 slouží jako odborné.

Výuka sledovaných předmětů probíhala převážně v kmenových učebnách, které nejsou stabilně vybaveny didaktickou technikou. Jejich estetická úroveň a podnětnost vzhledem k výuce byla většinou nízká (zašlá malba, chudá a nepodnětná výtvarná výzdoba, neudržovaný nábytek apod). Odborné učebny, ve kterých byla vedena sledovaná výuka, jsou účelově zařízeny a je v nich instalována základní didaktická technika.

Celková vybavenost školy základní didaktickou technikou je vzhledem k realizované výuce na nízké úrovni (např. v době inspekce byly k dispozici pouze 3 zpětné projektory pro celou školu).

Pro všechny sledované předměty má škola k dispozici základní učební pomůcky. Řadu učebních pomůcek si však učitelé připravují sami. Pro výuku v některých předmětech poskytují vyučující žákům nakopírované pracovní materiály.

Odborná literatura i beletrie je v dostatečném množství soustředěna v kabinetech vyučujících i ve školní knihovně. Žáci mají možnost si tuto literaturu vypůjčit. Většina publikací je však zastaralá. Někteří žáci vyšších ročníků si zakupují učebnice v souladu s doporučením učitelů. Škola odebírá i řadu odborných časopisů, většina z nich je předávávána učitelům k využívání přímo do kabinetů.

Výuka jazyků probíhá buď v kmenových učebnách nebo v odborných jazykových učebnách. Materiální vybavení odborných učeben ani jejich estetický vzhled nevytvářejí pozitivně stimulující prostředí. Pro výuku českého jazyka a literatury jsou k dispozici slovníky a grafické nástěnné mluvnické přehledy. K výuce cizích jazyků žáci používají i doplňkové učebnice gramatiky, dvojjazyčné i výkladové slovníky. Součástí vybavení jazykových kabinetů jsou přenosné radiomagnetofony, zvukové nahrávky, sbírky doplňkových videokazet, příruční knihovny se slovníky a doplňkovou literaturou. Vybavenost učebními pomůckami je průměrná, jejich obnova zaostává.

K výuce dějepisu, zeměpisu a některých dalších společenských věd je využívána polooborná učebna. Didaktická technika v ní umístěná byla v době inspekce funkční jen částečně. V kabinetě zeměpisu je umístěno dostatečné množství starších, ale dosud funkčních pomůcek. Při výuce dějepisu i zeměpisu je možné využívat příslušné atlasy, nástěnné mapy a videokazety.

Občanská výchova a základy společenských věd se částečně vyučují v kmenových učebnách, zčásti pak ve výše zmiňované polooborné učebně. Vybavení pomůckami je na průměrné úrovni. Vyučující si proto většinu materiálu kopírují a k výuce používají vlastní doplňkové a rozšiřující publikace.

Výuka matematiky probíhá v kmenových učebnách. Kabinet matematiky je vybaven dostatečným množstvím standardních pomůcek, jako jsou modely těles, nástěnné obrazy, rýsovací potřeby, kalkulačky. Jejich obnova a aktualizace jsou minimální.

Pro výuku fyziky slouží odborná učebna se stupňovitě uspořádanými řadami školních lavic. K učebně přiléhá kabinet s přípravnou a skladem pomůcek. Množství názorných pomůcek (většinou staršího data výroby) je dostačující k provádění obvyklých demonstračních pokusů. Výraznější inovace fondu učebních pomůcek od doby poslední inspekce neproběhla. Laboratorní cvičení jsou konána v laboratoři fyziky, která obsahuje celkem 16 pracovních míst. Vybavenost pomůckami pro experimentální a laboratorní činnost žáků je na běžné úrovni.

Výuka chemie probíhá v kmenových učebnách a laboratoři chemie, která je zařízena příslušným laboratorním nábytkem. Pracovní stoly jsou vybaveny rozvody elektřiny, vody

a plynu. Množství pomůcek a chemikálií, které jsou uskladněny v kabinetu, umožňuje konání plánovaných laboratorních úloh. Chybějící odborná učebna pro výuku chemie však výrazně ztěžuje konání demonstračních pokusů i přímé experimentální činnosti žáků v hodinách chemie.

Odborná učebna výpočetní techniky je vybavena 20 žákovskými stanicemi a vznikla spojením dvou samostatných učeben. Přetrvávající částečné oddělení obou prostor se negativně projevuje ve zhoršené akustice prostředí. Učebna je vyzdobena nástěnnými materiály ilustrujícími problematiku předmětu, má zatemnění, k dispozici jsou tabule, promítací plátno a datový projektor. Technická úroveň všech počítačů odpovídá programům používaným ve výuce, softwarové vybavení umožňuje plnění učebních osnov včetně rozšiřujících tematických celků. Počítače jsou spojeny v síti, mají přístup na internet a možnost tiskových výstupů. Speciální pracovní stoly mají dostatečně velkou pracovní plochu, židle ale nemají stavitelnou výšku sedáku.

Využití odborné učebny výpočetní techniky pro výuku ostatních předmětů je z důvodů rozvrhových možné jen v omezené míře, instalované výukové počítačové programy tak nelze ve výuce operativně využívat. V rámci volitelných seminářů žáci běžně používají služeb internetu.

Záměry v oblasti postupného zkvalitňování materiálně-technického zázemí školy jsou stanoveny plánem školy na daný školní rok. Opatření ke zlepšení materiálně-technických podmínek výuky však nejsou realizována systémově a celková obnova fondu učebních pomůcek zaostává.

Materiálně-technické podmínky pro vymezenou oblast výchovně-vzdělávací činnosti školy jsou hodnoceny jako dobré.

PRŮBĚH A VÝSLEDKY VZDĚLÁVÁNÍ

Vyučované obory

Obory vyučované ve škole jsou v souladu s platným Rozhodnutím MŠMT o zařazení školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení. Pro rozpracování učebních plánů a učebních osnov byly využity platné učební dokumenty pro gymnázia. Učební plán pro čtyřleté gymnázium je zpracován v souladu s těmito dokumenty. Učební plán pro osmileté gymnázium vykazuje ve sledovaném období (školní roky 2001/2002 – 2004/2005) následující nedostatky:

- ve školním roce 2001/2002 byly ve třídách 5.K (kvinta), sexta A a sexta B místo 4 disponibilních hodin zařazeny do plánu pouze 3 hodiny, čímž byl snížen celkový týdenní počet vyučovaných hodin z 31 na 30 hodin,
- ve školním roce 2002/2003 byly ve třídách 5.K (kvinta) a 6.K (sexta) místo 4 disponibilních hodin zařazeny do plánu pouze 3 hodiny, čímž byl snížen celkový týdenní počet vyučovaných hodin z 31 na 30 hodin,
- ve školním roce 2003/2004 byly ve třídě 6.K (sexta) místo 4 disponibilních hodin zařazeny do plánu pouze 3 hodiny, čímž byl snížen celkový týdenní počet vyučovaných hodin z 31 na 30 hodin,
- v 1. pololetí školního roku 2004/2005 nebyly ve třídách 1.K (prima) a 2.K (sekunda) do plánu zařazeny předepsané 2 disponibilní hodiny, čímž byl celkový týdenní počet vyučovaných hodin snížen z 30 na 28, ve třídě 3.K (tercie) byla do plánu místo 3 disponibilních hodin zařazena pouze 1 hodina, čímž byl celkový týdenní počet vyučovaných hodin snížen z 31 na 29 hodin, ve třídě 4.K (kvarta) byly do plánu místo

6 disponibilních zařazeny jen 4 hodiny, čímž byl celkový týdenní počet vyučovaných hodin snížen z 31 na 29 hodin.

Od 2. pololetí školního roku 2004/2005 byl výše uvedený nedostatek pro tento školní rok odstraněn. V termínu inspekce byl rozvrh hodin sestaven v souladu se správně upraveným učebním plánem školy. Ten je rozpracován vyváženě co do zastoupení jazykové, přírodovědné i humanitní složky vzdělávání. Pozitivním rysem je dělení vždy aspoň jedné hodiny přírodovědných předmětů, matematiky a českého jazyka a literatury na poloviny třídy, což vytváří předpoklady pro posílení praktické složky vyučování. Žáci mají možnost volit si z poměrně široké nabídky volitelných předmětů.

Jedna žákyně požádala z důvodu sportovní reprezentace o umožnění studia podle individuálního studijního plánu. Ředitel školy žádosti vyhověl, plán však není důsledně rozpracován, jen jí umožňuje nepravidelnou docházku do školy a zkoušení podle individuální domluvy s učiteli.

V reálné výuce v celém sledovaném období dochází velmi často ke změnám oproti rozvrhu hodin, a to zejména z důvodu častého suplování za chybějící učitele a rovněž i v důsledku velkého počtu různých školních akcí. Výuka za dlouhodobě nepřítomné učitele není často realizována i řádově v období několika týdnů (viz níže). Výsledné počty odučených hodin ve školním roce se tak často významně liší od počtu hodin stanovených učebním plánem.

V období od 1. ledna 2005 do termínu ukončení inspekce (15. února 2005) nezajistil ředitel školy plynulý průběh výuky některých předmětů v souladu s platnými učebními plány a platným rozvrhem.

Výuka některých volitelných předmětů nebyla realizována v delším několikátýdenním úseku. Jedná se o následující nedostatky:

- poslední hodina předmětu *matematický seminář* pro žáky ze tříd 3.A a septimy - 7.K (2 hodiny týdně) byla odučená 20. prosince 2004,
- poslední hodina předmětu *programování* pro žáky ze tříd 3.A a septimy - 7.K (2 hodiny týdně) byla odučená 14. prosince 2004,
- poslední hodina předmětu *aplikace výpočetní techniky* pro žáky ze tříd 3.A a septimy - 7.K (2 hodiny týdně) byla odučená 16. prosince 2004,
- poslední hodina předmětu *programování* pro žáky ze tříd 4.A a oktávy - 8.K (4 hodiny týdně) byla odučená 29. listopadu 2004.

Výuka povinného předmětu matematika neprobíhala v některých dalších třídách v období od 1. ledna 2005 do termínu ukončení inspekce (15. února 2005) v souladu se stanovenými hodinovými dotacemi uvedenými v učebních plánech, neboť ty byly výrazným způsobem redukovány. Jedná se o následující nedostatky:

- počet hodin matematiky byl v uvedeném šestitýdenním období (v jednom týdnu se žáci zúčastnili lyžařského výcvikového zájezdu) ve třídě 1.A redukován z 20 hodin (4 hodiny týdně) na 8 hodin,
- počet hodin matematiky byl v uvedeném šestitýdenním období ve třídě 3.A redukován z 18 hodin (3 hodiny týdně) na 11 hodin,
- počet hodin matematiky byl v uvedeném šestitýdenním období (v jednom týdnu se žáci zúčastnili lyžařského výcvikového zájezdu) v kvintě - 5.K redukován z 20 hodin (4 hodiny týdně) na 6 hodin.

Při kontrole plnění učebních osnov ve čtyřletém cyklu školních let 2000/2001 - 2003/2004 inspekce zjistila, že nebyly dodrženy učební osnovy matematiky (v 1. - 4. ročníku osmiletého gymnázia nebyl probrán tematický celek Základy statistiky a finanční matematiky), fyziky (v 1. - 4. ročníku čtyřletého gymnázia a 5. - 8. ročníku osmiletého gymnázia nebyly probrány tematické celky učební osnovy Astrofyzika a Fyzika v širších souvislostech), informatiky a výpočetní techniky (v 1. - 4. ročníku čtyřletého gymnázia nebyl probrán povinný tematický

celek Databázové systémy). Ve čtyřletém cyklu školních let 1998/1999 - 2001/2002 nebyly v 1. - 4. ročníku osmiletého gymnázia využívány správné učební osnovy pro předmět český jazyk a literatura (byly využívány učební osnovy pro 5. - 8. ročník osmiletého gymnázia). Nedostatky v povinné dokumentaci školy (viz níže) ztížily práci inspekce, takže v mnoha případech nemohla být kontrola dodržování učebních osnov v uplynulém období vůbec systematicky provedena (matematika).

Povinná dokumentace školy je vedena s rozsáhlými nedostatky. V třídních knihách chybí v řadě případů podpisy učitelů, číslování hodin, či nejsou hodiny zapsány vůbec. Kolonky v třídních knihách nejsou proškrtávány, takže zde vzniká možnost dodatečného zápisu. Do třídních knih není vyplňován platný rozvrh hodin ani zasedací pořádek. Ředitel školy nepředložil třídní knihy třídy 3.A ze školního roku 2002/2003 a třídy kvinty A ze školního roku 2000/2001. Archivovaná třídní kniha třídy septima A ve školním roce 2002/2003 je vedena až od 24. dubna 2003 a třídy septima B až od 16. prosince 2002. V žádné z těchto třídních knih není uvedena vysvětlující poznámka o té skutečnosti. Volitelné předměty nejsou do třídních knih zapisovány průkazným způsobem, nebo nejsou zapisovány vůbec. Pro jejich evidenci jsou ve škole vedeny pomocné třídní knihy na tiskopisech záznamy o práci v nepovinném předmětu, zájmovém útvaru, který není v gymnáziu určen pro zápisy o volitelných předmětech. V nich není označeno, pro které žáky je předmět volitelný a pro které pouze nepovinný předmět. Žáci, kteří navštěvují předmět jako nepovinný, si mohou vybrat, zda chtějí na vysvědčení známku, či nikoliv. Malou průkaznost třídních knih vzhledem k výchovně-vzdělávacímu procesu způsobují i obecné zápisy o probraném učivu, u třídních výkazů i zápisy nevystihující reálnou situaci (záměna volitelných a nepovinných předmětů, chybějící klasifikace u volitelného předmětu apod.). Kniha úrazů neobsahovala v době inspekce ani základní údaje (název a otisk razítka školy, podpis ředitele, počet listů apod.). Zápisy z jednání pedagogické rady jsou nepřesné a ne v souladu se zákonem nazývány zápisy z klasifikačních porad.

Kontrola dodržování učebních osnov je ve škole minimální. Ředitel školy nemůže při realizovaném minimálním počtu hospitací nedodržení osnov prakticky zachytit. Touto kontrolou není formálně pověřena ani zástupkyně ředitele, ani předsedové předmětových komisí. Povinnost postupovat podle platných učebních osnov mají sice podle organizačního řádu všichni učitelé, toto ustanovení však vedoucí pracovníci školy systematicky nekontrolují.

Organizace výchovně-vzdělávacího procesu vůči žákům je zakotvena v interních dokumentech školy *Vnitřní řád školy*, *Vnitřní řád školy – práva studentů*, v provozních řádech odborných učeben a v rozvrhu hodin jednotlivých tříd.

V rozvrhu hodin platném v termínu inspekce jsou zařazeny pětiminutové přestávky mezi 1. a 2. hodinou a dále mezi hodinami od 5. vyučovací hodiny počínaje, ty však nejsou z psychohygienického hlediska vhodné pro žáky ani učitele.

Školní řád (vnitřní řád školy) je v současné době aktualizován v souladu s novým školským zákonem. Stávající předpis obsahuje povinnosti i práva žáků, nejsou v něm stanoveny sankce v souvislosti s jeho porušením. Provozní řády odborných pracoven splňují předepsané náležitosti pro ochranu zdraví a bezpečnosti žáků.

Do výchovně-vzdělávacího procesu je integrováno výchovné poradenství a prevence proti společensko-patologickým jevům včetně drogových závislostí. Výchovná poradkyně má ředitelem školy vypracovanou pracovní náplň pro oblast poradenské a metodicko-informační činnosti. Má zpracovaný *Plán výchovného poradce* po jednotlivých měsících. Její práce je zaměřena hlavně na pomoc žákům 1. ročníku při jejich celkové adaptaci v souvislosti s přechodem na jiný typ školy. Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami jsou v nižších ročnících osmiletého studia. Jedná se o případy dyslexie, lehké mozkové dysfunkce a sociální fobie. Vyučující věnují těmto žákům speciální péči při výuce, škola spolupracuje

v jednotlivých případech s pedagogicko-psychologickými poradnami a s rodiči. Individuální vzdělávací plány pro tyto žáky vypracovány nejsou.

O možnostech dalšího studia na vysokých školách, vyšších odborných školách případně volby povolání jsou žáci vyšších ročníků pravidelně informováni na nástěnce a především formou konzultací s výchovnou poradkyní. Tyto konzultace jsou dále využívány k řešení výchovných problémů žáků ve spolupráci s třídními učiteli, rodiči i vedením školy. Závažné problémy dosud nemusely být řešeny. Přijímaná opatření jsou funkční. Škola analyzuje úspěšnost přijatých žáků na vysoké školy případně k dalšímu pomaturitnímu studiu.

Školní metodik prevence je ve škole ustanoven. V prevenci sociálně-patologických jevů se řídí časově nevymezeným *Plánem činnosti v protidrogové oblasti*, jehož realizace směřuje jak do běžné výuky, tak i do vícedenních soustředění a kurzů. Je sestaven v obecné rovině se zaměřením především na nižší ročníky osmiletého gymnázia, na kvintu a 1. ročník čtyřletého gymnázia.

Vedení školy zajišťuje přenos informací směrem k žákům a rodičům prostřednictvím studijních průkazů, třídnických hodin a zveřejňováním zpráv na nástěnkách ve třídách. Organizuje dvakrát do roka klasické třídní schůzky, pro rodiče žáků 1. ročníku osmiletého gymnázia pak vstupní schůzku v měsíci září a pro rodiče žáků z maturitních ročníků besedu v měsíci prosinci. Jedenkrát ročně organizuje škola den otevřených dveří. Informační systém je funkční.

Průběh a výsledky vzdělávání v matematice

Plánování výuky probíhá prostřednictvím tematických plánů, které mají dostatečně podrobnou obsahovou a časovou strukturu. Obsahově jsou rozpracovány v souladu s učebními osnovami matematiky, výjimku tvoří tematický celek Základy statistiky a finanční matematiky (povinný celek učebních osnov pro 1. - 4. ročník osmiletého gymnázia), který byl do tematických plánů výše uvedených ročníků víceletého gymnázia (prima - kvarta) zařazen pouze zčásti (základy statistiky). Tato skutečnost má úzkou souvislost s nedostatkem zjištěným v oblasti dodržování učebních osnov matematiky v uplynulých školních letech (viz informace v odstavci Vyučované obory). Volitelný matematický seminář je zařazený do 3. a 4. ročníku čtyřletého gymnázia a odpovídajících ročníků osmiletého gymnázia (septima a oktáva) a učitelé v něm probírají rozšiřující učivo učebních osnov. Účelné propojení matematiky s výpočetní technikou ve škole prozatím neprobíhá. Příprava učitelů na sledované hodiny byla promyšlená z hlediska návaznosti učiva, jeho aplikací i přiměřené obtížnosti vztahované na průměrného žáka.

V době inspekce nebyl ve škole přítomen jeden ze šesti učitelů matematiky. Hospitace proběhly tedy u pěti zbývajících, kteří výuku zajišťují, a u dalšího (také plně kvalifikovaného), který pouze nepřítomného učitele v některých hodinách zastupuje.

Žáci některých nižších tříd osmiletého gymnázia využívali při výuce učebnice, různé pracovní materiály, rýsovací potřeby, v jedné hodině pracoval učitel pro zvýšení představitosti s drátěnými modely těles a s rýsovacími potřebami na tabuli. V některých hodinách citelně chyběla práce s didaktickou technikou pro účelnější využití vyučovacího času.

Učební požadavky na žáky nebyly v hodinách vždy přesně vymezené a v závěrech hodin proto nemohlo být hodnoceno jejich osvojení. Hodiny byly vedeny po odborné stránce vždy bezchybně, jejich didaktická úroveň byla rozdílná, a to od vynikající po průměrnou. Některé hodiny nebyly i přes systematický výklad učitelů, vhodný výběr příkladů při procvičování učiva a důslednou zpětnovazebnou kontrolu pro žáky příliš zajímavé. Naopak dialog, diskuze i řízené objevování nových poznatků byly metody, kterých jini učitelé pro aktivizaci žáků využívali. Značný časový prostor určený pro samostatnou práci žáků, vedení žáků

k logickému uvažování a vynalézavosti při vyhledávání nových i alternativních řešení i při dokazování vzájemné logické propojenosti jednotlivých tematických celků byly zřejmé klady mnoha hodin.

Častým nedostatkem bylo malé vytížení nadanějších a pohotovějších žáků, jejichž práce v hodinách byla pak méně efektivní. Ve struktuře některých hodin chyběly závěrečné shrnující fáze. Psychohygienické podmínky výuky byly pozitivně ovlivňovány častým střídáním činností žáků v hodinách, klidným pracovním prostředím a vstřícným partnerským vztahem učitel - žák.

Také motivační schopnosti učitelů byly rozdílné. Někteří z nich dovedli žáky zaujmout a vtáhnout je do děje jako aktivní účastníky. Zájem o výuku zvyšovali učitelé pestrou skladbou hodin, uváděním různých historických zajímavostí a zajímavých příkladů, zadáváním problémových úloh, ukázkami praktického využití teorie i vhodným zařazením mezipředmětových vztahů. Motivace nebyla uplatňována téměř vůbec u žáků z nižších tříd osmiletého gymnázia, kde zůstala nevyužitá např. jejich přirozená soutěživost a hravost.

Učitelé vedli žáky k využívání odborné terminologie a symboliky, žáci dostávali příležitost k nácviku samostatného rozhodování i formování názorů a postojů. Méně důslední byli učitelé při korekci souvislého slovního vyjadřování žáků zejména z hlediska srozumitelnosti a výstižnosti vyřčeného.

Chvála i kritické připomínky k práci žáků od učitelů včetně hodnotících závěrů byly charakteristické pouze pro některé hodiny, v jiných učitelé jakékoliv hodnocení žáků opomíjeli. Pro objektivní klasifikaci žáků v daném klasifikačním období mají učitelé dostatek známek, někteří však využívají v menší míře ústní zkoušení. Čtvrtletní práce píše žáci pravidelně, učitelé je důsledně opravují a se žáky v co nejkratších termínech analyzují (viz zápisy v třídních knihách).

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu matematika jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání v přírodovědných předmětech (fyzika, chemie)

Pro plánování výuky jsou vyučujícími zpracovávány tematické plány. Obsahově korespondují s učebními osnovami, v uplynulých letech neprobrané tematické celky (viz informace v odstavci Vyučované obory) jsou do nich ve školním roce 2004/2005 zařazeny.

Sledované vyučovací hodiny měly jasně stanovenou obsahovou náplň, výukové cíle nebyly učiteli konkretizovány. Pouze ojediněle bylo žákům sděleno jaké dovednosti by si měli v průběhu výuky osvojit a jaký výkon se od nich očekává. Probírané učivo navazovalo na předcházející témata, jeho náročnost byla zvolena přiměřeně ke schopnostem žáků.

Ke zvýšení názornosti a účinnosti výuky byla vhodně využita část učebních pomůcek. Vyšší názornost výuky byla zaznamenána v hodinách fyziky. Využití didaktické techniky pro zefektivnění výuky bylo minimální. Práce žáků s jinými informačními zdroji než učebnicí byla méně častá.

Zhlédnuté vyučovací hodiny měly vesměs tradiční strukturu (ověření znalostí žáků, výklad nového učiva, krátké shrnutí). Společným znakem výuky byl frontální způsob jejího vedení, snaha o návaznost a systematickosti výuky. Míra využívání aktivních forem učení a samostatné práce žáků byla většinou závislá na pracovním stylu jednotlivých učitelů. Vedle klasického stylu výuky s mechanistickým pojetím a předkládáním hotových poznatků žákům byly v několika hodinách fyziky použity i heuristické metody výuky. V těchto hodinách se žáci velmi aktivním způsobem podíleli na výuce. Frontální způsob vedení výuky však neumožnil výrazněji uplatnit diferenciaci ve výuce. V závěru některých hodin s výkladem učiva nebyl vymezen dostatečný časový prostor pro jeho shrnutí, zpětnou vazbu, zhodnocení

práce žáků v hodině včetně zhodnocení naplnění vytčených úkolů. Tempo výuky bylo přiměřené schopnosti vnímání žáků. Učivo bylo po stránce věcné i odborné správně interpretováno.

Ve sledovaných hodinách se dařilo udržet pozornost žáků i jejich snahu o spolupráci. Nižší míra zájmu žáků byla v těch hodinách, kde zvolené metody a styl práce vedly žáka spíše do role pasivního posluchače, pozorovatele a zapisovatele. Zkušenějším vyučujícím se obvykle dařilo více zapojovat žáky do výuky, využívat zpětné kontrolní vazby k účelnému řízení výuky i zaujmout žáky uváděním poznatků do širších souvislostí s poukazováním na jejich uplatnění v praxi. Zejména při výuce fyziky bylo ke zvýšení motivace vhodně využito pokládání problémových otázek, demonstračních a žákovských pokusů. Učitelé často využívali k posílení motivace žáků formativní hodnocení jejich dílčích výkonů.

Ve vzájemné komunikaci mezi vyučujícími a žáky i žáky samými byly respektovány zásady slušného chování a dohodnutá pravidla, v hodinách bylo vytvořeno příznivé pracovní klima. Žáci byli vyučujícími většinou vedeni k jasnému způsobu vyjadřování, celkově však nebyla podpora rozvoje jejich komunikativních dovedností příliš výrazná. Pro diskusi, argumentaci, komentování či referování byl vymezen malý časový prostor.

Ověřování znalostí žáků bylo prováděno ústní i písemnou formou. Otázky položené při zkoušení zjišťovaly hloubku vědomostí žáků i jejich schopnost aplikovat získané poznatky při řešení konkrétních úloh. V prokazovaných znalostech a dovednostech žáků se projevoval vliv rozdílných nároků učitelů na žáky v procesu učení. Navržená klasifikace byla obvykle stručně zdůvodněna. Vedení žáků k sebehodnocení bylo ojedinělé.

Průběh a výsledky vzdělávání ve sledovaných přírodovědných předmětech jsou celkově hodnoceny jako velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání v informatice a výpočetní technice

Hodinová dotace předmětu je proti povinnému základu rozšířena o dvě hodiny týdně ve 2. ročníku čtyřletého gymnázia a celkem o pět hodin v kvartě až sextě gymnázia osmiletého. Tato předmětová dotace umožňuje zařadit do výuky i rozšiřující a aktualizující témata, a to především ve víceletém gymnáziu. Žáci si mohou dále prohlubovat znalosti ve volitelných předmětech aplikace výpočetní techniky a programování. Navštívena byla výuka ve všech třídách přítomných v době inspekce ve škole. Všechny hodiny jsou plánovány jako dvouhodinová cvičení, při kterých jsou třídy děleny na skupiny. Z důvodu nemoci pedagoga byla hodina ve třídě 2.A vyučována zastupujícím učitelem. Podle třídních knih byl k termínu inspekce ve všech třídách odučen odpovídající počet hodin a probírané učivo bylo v souladu s tematickými plány. Tematické plány jsou časovým rozpisem učiva uváděného osnovami, které je ale prohloubeno a rozšířeno v souladu s časovou dotací předmětu a materiálními podmínkami. Cíle výuky jsou reálné a odpovídají potřebám absolventů při dalším studiu nebo v praxi. Tematický celek neprobraný v uplynulých letech (viz informace v odstavci Vyučované obory) nebyl do tematických plánů zařazen ani ve školním roce 2004/2005.

Učitelé tohoto předmětu se podíleli na zavádění jeho výuky na gymnáziu od samého začátku a jejich dlouholeté zkušenosti v oboru kompenzují chybějící aprobovanost.

Veškerá výuka probíhala v odborné učebně výpočetní techniky, ve které je dostatek pracovních míst, aby mohl každý žák ve skupině pracovat samostatně na počítači. Efektivitu výuky zvyšovalo používání datového projektoru, a to při výkladu nového učiva, či zadávání procvičovacích úloh. Zadání prací měl každý žák také v písemné formě. Internet byl ve sledovaných hodinách využíván spíše k vyplnění času pro žáky dříve hotové s příklady, než jako zdroj informací bezprostředně souvisejících s probíraným učivem. Zdrojem určitých

komplikací při výuce byly dvě různé verze kancelářských programů MS Office na počítačích v obou částech učebny.

Příprava učitelů na sledované hodiny byla ve většině případů velmi dobrá. Ve všech hodinách učitelé v úvodu seznámili žáky s plánovanou náplní a ve většině hodin nechyběla v této fázi ani snaha o vstupní motivaci. Výklad nového učiva byl v některých hodinách veden frontálně s podporou dataprojektoru a současnou prací žáků, po kterém následovala jejich samostatná práce na procvičovacích příkladech. Pojetí jiných hodin směřovalo k problémové výuce, při které se žáci snažili o samostatná nacházení řešení na zadaných úlohách. Vyučující v této fázi pracovala se žáky individuálně, určitou problematiku případně vysvětlila i frontálně s pomocí dataprojektoru. Zcela činnostní pojetí výuky umožňovalo ve většině hodin efektivně naplňovat stanovené cíle. Nedostatkem hodin bylo, že učitelé opomíjeli shrnutí a zhodnocení výuky v jejich závěru. Výuka byla věcně i odborně bezchybná a její tempo bylo přiměřené schopnostem a stávajícím dovednostem žáků.

Pozitivním rysem hospitovaných hodin byla aktivita většiny žáků a jejich zájem o výuku. Učitelé se snažili o průběžnou motivaci propojením učiva s praxí, a to verbálně i formou zadávaných příkladů. Motivace hodnocením, případně pochvalou, byla použita pouze výjimečně.

Komunikace mezi učiteli a žáky byla spíše neformální, většinou s akceptováním stanovených pravidel. V některých hodinách však vzájemná komunikace mezi žáky příliš narušovala práci ostatních.

Ve sledovaných hodinách nebyli žáci učiteli za své výkony klasifikováni. Z rozhovoru s učiteli a z jejich klasifikačních sešitů vyplynulo, že používají písemnou formu zkoušení a hodnotí zadávané práce většího rozsahu. Tyto formy hodnocení jsou pro sledovaný předmět vhodné.

Vyučovací čas ve dvouhodině, ve které učitel zastupoval za chybějící učitelku, nebyl využit efektivně. Žákům byly ústně a s pomocí dataprojektoru zadány procvičovací příklady, které žáky nezaměstnaly po celou dobu výuky, a tak řada z nich využívala čas k neorganizované práci s internetem. Výsledky jejich samostatné práce nebyly vyučujícím kontrolovány.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu informatika a výpočetní technika jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání v českém jazyce a literatuře

Hospitace se uskutečnily u všech vyučujících předmětu český jazyk a literatura v hodinách gramatických, stylistice i literatuře.

Vyučující zpracovávají stručné tematické plány, jež však pouze odrážejí učební osnovy předmětu a nejsou výrazem hlubší didaktické analýzy učiva. Porovnáním záznamů v třídních knihách byl zjištěn časový i věcný soulad s osnovami předmětu. Pouze ve třídě 4.K (4. ročník osmiletého gymnázia) vyučující nedodrжуje učební osnovy pro 1. - 4. ročník osmiletého gymnázia a vyučuje podle osnov pro 5. - 8. ročník osmiletého gymnázia, což je nedostatek zjištěný u této vyučující již v uplynulém období (viz informace v odstavci Vyučované obory). Koordinace plánování výuky předmětovou komisí je v tomto případě nefunkční.

V průběhu výuky ve sledovaných hodinách nebylo zaznamenáno plánovité diferencování učební látky pro talentované či méně nadané žáky, ani pro žáky s diagnostikovanými vývojovými poruchami učení. Pouze v případě domácích písemných prací umožňují učitelé těmto žákům napsat je v počítačové podobě.

Vzdělávací cíle jednotlivých hodin či témat vyučující málokdy zřetelně oznamovali žákům, a proto většinou ani nedocházelo k ověřování jejich naplnění v závěru hodin.

Odborná kvalifikaci všech učitelů předmětu se projevovala ve vysoké kvalitě vlastní předmětové odbornosti.

V průběhu hospitovaných hodin učitelé minimálně využívali didaktickou techniku, jež většinou ani není k okamžité dispozici přímo ve třídách. V ročnících nižšího gymnázia pracovali žáci s vhodně volenými učebnicemi. Ve vyšších ročnících víceletého gymnázia a v ročnících čtyřletého gymnázia jsou doporučeny a také využívány učebnice i čítanky vhodné pro literární interpretace textů. Vyučující také často zařazovali i práci s namnoženými doplňkovými texty.

Všechny hospitované hodiny gramatiky, stylistiky i literatury měly tradiční frontální styl s výraznou převahou výkladových částí doplňované využitím metody řízeného rozhovoru. Úvodní (motivační) a závěrečné (shrnující a upevňující) části byly učiteli naplánovány, ale málokdy se je podařilo uskutečnit, což často vedlo k přesunům směrem k domácí práci žáků na úkor učení se ve škole. Snaha vyučujících o probrání maxima učební látky vede ve většině hodin k podceňování psychohygieny.

Ve většině zhlédnutých hodin převládal projev učitele nad produktivními činnostmi žáků, přičemž samostatná práce byla téměř vždy pojata frontálně. Pokud učitelé zařadili skupinové činnosti, nedocházelo při nich ke kooperativnímu učení. V některých hodinách se dařilo vyučujícím navozovat pěkné literární interpretace. Rovněž zařazovali do výuky regionální pohledy na literaturu, aktualizovali probírané učivo. V několika případech se dařilo i mezipředmětové propojení výkladu, ojedinele byli žáci aktivizováni k vlastní umělecké tvorbě poezie i prózy.

Procvičování pravopisných dovedností mělo především písemnou formu, žákovské mluvní projevy učitelé většinou nekorigovali ve smyslu spisovnosti a srozumitelnosti. Prostor pro obsáhlejší vyjadřování žáků omezovala dominantní role učitele. Poznámky v žákovských sešitech poskytují oporu pro opakování učiva, ale málokdy jsou spoluvytvářeny žáky.

Všichni učitelé mají k žákům pěkný vztah, oslovují je křestními jmény, respektují jejich odlišné názory a vytvářejí tak příznivé sociální klima.

Hodnocení žáků prováděli učitelé pouze standardní formou klasifikace. Průběžné nebo závěrečné hodnocení jednotlivců nebo pokroků v učení bylo velmi výjimečné. Vzájemné hodnocení nebo sebehodnocení žáků nebylo zaznamenáno vůbec. Samotná klasifikace je sice četná, ale významně v ní převažují známky z písemných projevů. V některých třídách vůbec není prováděno ústní ověřování znalostí a dovedností, což je v jazyce velmi nedobrá tendence neumožňující rozvoj kvalitního vyjadřování.

Osnovami předepsané práce i maturitní písemné práce jsou řádně opraveny i vyhodnoceny a ve zhlédnutém vzorku byl i zřetelný pokrok požadovaných dovedností. Řada z nich však obsahuje i v posledních ročnících veliké množství pravopisných, syntaktických i stylistických nedostatků.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu český jazyk a literatura jsou hodnoceny jako dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání v anglickém jazyce

Hospitace se uskutečnily ve většině tříd osmiletého i čtyřletého gymnázia u všech vyučujících anglického jazyka včetně několika hodin u rodilé mluvčí. Její působení ve škole je přínosem, není však vytvořen efektivní systém jejího zapojení do výuky, např. spolupráce s českými učiteli, sdílení úvazků ve stejné třídě, přidělení jazykových skupin s menším počtem žáků apod.

Všechny sledované hodiny byly řádně připraveny, obsah učiva odpovídal tematickým plánům jednotlivých vyučujících a skutečnosti zaznamenané v třídních knihách. Učitelé umožňovali žákům volit si individuální tempo při zpracování zadaných úkolů i volbu vlastního obsahu v některých aktivitách (např. při procvičování a rozšiřování slovní zásoby, vyprávění příběhu či při individuálním písemném projevu). V žádné z navštívených hodin nebylo učivo diferencováno podle obtížnosti, všichni žáci plnili stejné úkoly.

Vzdělávací cíle ve většině sledovaných vyučovacích jednotek byly stanoveny formou zápisu na tabuli na začátku vyučovací jednotky. Plnění daných cílů však bylo průběžně sledováno jen v několika hodinách. Probírané učivo bylo vyučujícími interpretováno po odborné stránce bezchybně.

Hospitované hodiny probíhaly buď v kmenových třídách nebo ve speciálních jazykových učebnách. Jejich materiální vybavení a estetický vzhled však k pozitivní stimulaci a motivaci žáků příliš nepřispívají.

Využití didaktické techniky bylo omezeno na kazetové magnetofony. Názorné pomůcky nebyly ve sledovaných hodinách až na malé výjimky vůbec použity. Kromě učebnic a jejich komponentů pracovali žáci i s doplňkovými učebnicemi gramatiky, dvojjazyčnými i výkladovými slovníky. Učitelé ve značné míře používali i doplňkové nakopírované materiály.

Některé hodiny byly vedeny ryze frontálně, v ostatních zařazovali učitelé kooperativní formy učení - párovou a skupinovou práci. Většinou byly použity úvodní motivační prvky, k průběžné motivaci docházelo jen občas. Žáci byli vedeni k využívání vlastních zkušeností, ke kreativním činnostem, k přemýšlení (např. při práci s cizojazyčným textem nebo při tvoření příběhu na základě společně vybraných slov), ale občas byli také pouze pasivními partnery ve frontálně vedeném řízeném rozhovoru. Při práci s chybou získávali zpětnou vazbu formou zdůvodňování, hledání analogií v českém jazyce nebo v jiných cizích jazycích.

Z hlediska rozvoje základních dovedností (mluvení, poslechu, čtení a psaní) byly nejčastěji rozvíjeny dovednosti receptivní – poslech a čtení, objevilo se psaní (a to i volné, kreativní), až na výjimky věnovali vyučující nejméně pozornosti rozvoji mluvních dovedností. Ve většině hodin byla v dostatečné míře zastoupena gramatika a rozvoj slovní zásoby.

V hodinách s rodilou mluvčí měli žáci možnost individuální konzultace, mohli se radit se spolužákem, k dispozici měli i slovníky. Tempo bylo přizpůsobeno úrovni a potřebám dané třídy, instrukce vyučující byly postupné s oporou v písemné formě na tabuli, takže ve většině sledovaných hodin nedocházelo u žáků k problémům s porozuměním či k nepochopení zadání úkolu.

Aktivita žáků ve sledovaných hodinách, kde byly zařazeny kooperativní formy práce, byla na dobré úrovni. Ve značném počtu sledovaných hodin však nebylo provedeno závěrečné shrnutí hodiny a její zhodnocení. Klíma a pracovní atmosféra v hospitovaných hodinách byly ve většině hodin pozitivní a podporující aktivitu žáků. Ve skupinách s nižším počtem žáků k nim uplatňovali učitelé i individuální přístup.

Většina učitelů používala při vedení hodin pouze anglický jazyk, také žáci zpravidla komunikovali v průběhu hodin jen v anglickém jazyce. V několika sledovaných hodinách ve vyšších ročnících dostávali žáci prostor k diskuzi a k vyjádření vlastních názorů. Komunikativní kompetence žáků v anglickém jazyce jsou ve většině jazykových skupin na dobré až velmi dobré úrovni.

Všichni učitelé používali ve sledovaných hodinách průběžné motivační hodnocení ústní formou, pouze v několika případech se uskutečnilo hodnocení klasifikačním stupněm.

Žáci jsou klasifikováni průběžně, za pololetí mají asi 10 – 15 známek. Písemné testy jsou zaměřeny na gramatiku (překlady, doplňování), slovní zásobu a čtení. Jsou to buď

standardizované testy k používaným učebnicím, nebo si učitelé sestavují testy sami. Ve sledovaných hodinách však nebylo pozorováno vzájemné hodnocení ani sebehodnocení žáků. Závěrečné hodnocení vyučovací jednotky se objevilo pouze ojedinele.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v předmětu anglický jazyk jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání v dějepisu

Hospitace proběhly u obou vyučujících dějepisu. Vyučovací hodiny byly dobře připravené, učitelé měli zpracované tematické plány a výuka s nimi byla v časovém souladu. Zápisy v třídních knihách z oktávy a 4. ročníku čtyřletého gymnázia ze školního roku 2003/2004 doložily, že výuce nejnovějších dějin byla věnována dostatečná pozornost.

Jednotlivá témata stanovená učiteli v hodinách na sebe navazovala a látka byla prezentována žákům odborně správně. Chyběla však hlubší didaktická analýza učiva, která by umožnila důslednější odlišování podstatných a méně podstatných faktů.

V polo odborné učebně zeměpisu a dějepisu využili učitelé videoprojekce, map a obrazových názorných pomůcek. Žáci pracovali s učebnicemi, historickými atlasy i dalšími pomocnými texty. V žádné z hodin nebyla využita zpětná projekce.

Hodiny vedli učitelé frontálně a snažili se udržet jejich tradiční strukturu. V úvodu lekcí zařazovali motivační opakování se soutěží nebo znalostním testem, v jednom případě samostatnou práci s textem a paralelním zkoušením žáka u tabule. Převážnou část hodin pak tvořil výklad proložený řízeným rozhovorem s více či méně vydařenou heuristikou a někdy i snahou po spolutvorbě zápisu žáky. Učitelé se snažili využít mezipředmětových vazeb. Slabinou výuky byla výrazná převaha činností učitele nad produktivní prací žáků, pokusy o skupinové vyučování byly pouze vnějškové a nevyužité pro kooperaci v učení se. Ani úkoly zadané řadám či dvojicím žáků neměly proto patřičný didaktický efekt.

Na závěrečné opakování a fixování znalostí a dovedností nezbýval učitelům ani žákům čas.

Střídání činností v průběhu hodin jen částečně umožňovalo relaxaci žáků, což se také projevovalo jejich únavou a nepozorností.

Prostor pro komunikaci učitele se žáky měl své těžiště zejména v řízeném rozhovoru, žáci však odpovídali na otázky vzhledem k vysokému tempu výuky většinou jednoslovně. K souvislejším projevům neměli dostatek příležitostí.

Průběžné hodnocení bylo zaznamenáno zřídka, standardní klasifikace má přiměřenou frekvenci, ale většinou se jedná o testovou formu ověřování znalostí.

Učitelé se snaží vzbudit zájem žáků o historii, tato jejich snaha však vzhledem k používání neaktivizujících metod a forem práce přináší jen částečný efekt.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu dějepis jsou hodnoceny jako dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání ve společenskovědních předmětech (občanská výchova, základy společenských věd, společenskovědní seminář, zeměpis, zeměpisný seminář)

Hospitace proběhly u všech vyučujících, kteří výuku předmětů zajišťují.

Kromě výuky povinných předmětů občanská výchova a základy společenských věd, která probíhá v souladu s učebním plánem, mohou žáci septimy, oktávy, 3. a 4. ročníku čtyřletého studia v rámci volitelných předmětů navštěvovat společenskovědní seminář ve dvouhodinové týdenní dotaci.

Zeměpis je vyučován v primě až sextě a v 1. a 2. ročníku čtyřletého gymnázia v souladu s učebním plánem, v septimě a 3. ročníku čtyřletého gymnázia v jednogodinové dotaci, v oktávě a 4. ročníku čtyřletého gymnázia předmět vyučován již není. V maturitních ročnících mohou žáci v rámci volitelných předmětů absolvovat zeměpisný seminář v dotaci dvou hodin týdně.

Vyučující mají zpracované časově členěné tematické plány učiva, které vycházejí z platných učebních osnov pro gymnázia. Všichni jsou zkušenými pedagogy s dlouholetou praxí. Výuka obou předmětů byla vedena věcně i odborně správně, všichni učitelé byli na hodiny připraveni. Vhodně stanovené cíle výuky byly přizpůsobeny aktuálnímu stavu jednotlivých tříd a respektovaly potřeby žáků. Učivo navazovalo na předcházející témata a cyklicky je rozvíjelo. V některých hodinách zeměpisu byl zaznamenán časový skluz proti tematickým plánům, což bylo způsobeno účastí vyučujícího na lyžařských výcvikových zájezdech příslušných ročníků. Vedení školy si je této situace vědomo.

V hodinách, které probíhaly většinou v polo odborné učebně pro zeměpis a společenské vědy, žáci užívali platných učebnic a školních atlasů, pro výuku základů společenských věd si vyučující přinášeli nakopírované texty, ukázky a další odborné publikace. Dvakrát byla funkčně užita videonahrávka.

Výuka se odvíjela standardním způsobem. Převažovaly frontální metody práce s klasickou stavbou hodin, tj. zkoušení, výklad nové látky, zápis učiva. Běžnou součástí výuky je zadávání referátů. Těžiště práce v hodinách zeměpisu spočívalo více na učitelích, někteří žáci byli část vyučovací doby spíše v pasivní roli. Důraz byl kladen především na encyklopedické a faktografické znalosti. Programově bylo zařazováno vyhledávání zeměpisných pojmů i geopolitických a hospodářských aspektů současného světa. Aktivnější zapojení žáků do procesu učení a jejich výraznější vedení k rozvoji samostatného myšlení a verbálních dovedností byly zaznamenány v hodinách základů společenských věd. Tempo výuky bylo závislé na míře předkládaných poznatků, členění učiva neumožňovalo zařazování relaxačních momentů. Ojedinele byl pozorován individuální přístup a diferenciací učiva směrem k jednotlivým žákům.

V průběhu výuky se dařilo učitelům držet pozornost jen menšiny žáků a využít tak jejich potenciál a zájem o spolupráci. Vstupní motivace často chyběla, vyučující přistupovali po oznámení cíle rovnou k opakování. V několika hodinách využili učitelé k motivaci žáků jejich vlastní zkušenosti ze zeměpisné i společenské praxe. Výrazně pozitivní vliv na žáky měla osobnost vyučujícího základů společenských věd, který svým přístupem i schopnostmi dokázal propojovat předkládané poznatky z oboru filozofie, logiky a ekonomie s praktickými aspekty. Funkčně byly využity vzájemné mezipředmětové vztahy.

Výuka probíhala ve velmi vstřícné a nestresující atmosféře. Učitelé měli k žákům velmi hezký vztah a poskytovali jim dostatečný prostor pro vlastní vyjadřování. V seminářích učitelé kladli důraz na rozvoj žakovských komunikativních dovedností. Žáky prezentované vědomosti byly na odpovídající úrovni.

Frekvence hodnocení žáků i počet známek jsou dostatečné pro objektivní celkovou klasifikaci, v ověřování znalostí je písemná i ústní forma přibližně v rovnováze. V závěru sledovaných vyučovacích jednotek často chybělo celkové zhodnocení práce, sebehodnocení a vzájemné hodnocení žáků zaznamenáno nebylo.

Průběh a výsledky vzdělávání ve společenskovědních předmětech jsou celkově hodnoceny jako dobré.

Výsledky vzdělávání zjišťované školou

Vedení školy si zjišťuje úspěšnost absolventů gymnázia v přijímacím řízení na vysoké a vyšší odborné školy a úspěšnost žáků školy v různých soutěžích.

Jiné formy autoevaluace nejsou využívány.

Celkové hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání

Vlastní výchovně-vzdělávací práce učitelů ve sledovaných předmětech je hodnocena jako průměrná až velmi dobrá. Vzhledem k negativním zjištěním týkajících se nesystematické práce vedení školy v oblasti dodržování základních učebních dokumentů, nedostatečného organizačního zajištění plynulé výuky některých předmětů i nedůsledné kontroly při vedení povinné dokumentace školy, jejíž úroveň je velmi nízká a vypovídací hodnota v některých případech nedostatečná, jsou celkově průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve vymezené oblasti výchovně-vzdělávací činnosti školy hodnoceny jako průměrné.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

- Institucionální postavení školy

Porovnáním údajů uvedených ve Zřizovací listině vydané Zastupitelstvem Královéhradeckého kraje pod č.j. 4036/1-JČ/2001 s účinností od 1. října 2001 s údaji v Rozhodnutí MŠMT o změně zařazení školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení vydané pod č. j. 31 166/03-21 s účinností od 1. 9. 2004 byla zjištěna věcná shoda obou dokumentů.

- Tematická inspekce – „Sledování a hodnocení účinnosti prevence sociálně patologických jevů ve školách a školských zařízeních“

V průběhu inspekce probíhala ve škole paralelně tematická inspekce vyplývající z úkolu MŠMT uloženého České školní inspekci, a to zaměřit se na sledování a hodnocení účinnosti prevence sociálně patologických jevů ve školách a školských zařízeních.

MŠMT vydalo k této problematice Metodický pokyn ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení (č.j. 28 275/2000-22), Metodický pokyn k prevenci sociálně patologických jevů u dětí a mládeže (č.j. 14 514/2000-51) a Metodický pokyn k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví (č.j. 194/2002-14).

Použité metody tematické inspekce spočívaly v zadání dotazníků do tříd pro žáky primy, oktávy a 4.A, v řízených rozhovorech s ředitelem školy, školním metodikem prevence, výchovnou poradkyní, se skupinami žáků, analýzou příslušné dokumentace a v pozorování vhodnosti prostředí a sociálního klimatu při běžném chodu školy. Výstupem jsou písemné přehledy jednotlivých inspekčních zjištění v záznamových listech určených pouze pro potřeby České školní inspekce a tabulky s vyhodnocením žákovských dotazníků, jejichž souhrnné výsledky budou předány vedení školy.

Škola má vypracovaný formální minimální preventivní program *Plán činnosti v protidrogové oblasti*, který není konkretizován na příslušný školní rok. Vydané metodické pokyny MŠMT nejsou rozpracovány na podmínky školy. Metodická prevence nemá stanovenou pracovní náplň. Její práce je však cílená, do prevence jsou zapojováni kromě výchovné poradkyně i někteří další pracovníci školy, především třídní učitelé.

Škola volí přiměřené formy spolupráce s rodiči žáků. Všichni přítomní rodiče byli seznámeni s minimálním preventivním programem na začátku školního roku v rámci třídních schůzek. V individuálních případech aktivně vyhledávají pomoc ředitele školy, metodika prevence i výchovné poradkyně.

Atmosféra školy je podnětná a tvůrčí, vztahy mezi učiteli, mezi učiteli a žáky i mezi žáky navzájem jsou bezkonfliktní.

V rozhovorech se žáky vyplynulo, že projevují sounáležitost se společenstvím školy. Prostředí školy se jeví jako relativně bezpečné a podnětné.

Negativní jevy (jevy závažnějšího charakteru se prozatím ve škole nevyskytly) jsou řešeny příslušnými pracovníky vhodným způsobem za účinné pomoci metodických pokynů ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy.

Závažnost ani četnost negativních jevů se nezvyšuje.

Škola se problematikou prevence sociálně patologických jevů zabývá. Přijatý systém je účinný, vykazuje pouze dílčí nedostatky.

- Personální obsazení lyžařských výcvikových kurzů ve školním roce 2004/2005

Personální obsazení tří lyžařských výcvikových kurzů organizovaných školou ve školním roce 2004/2005 pro žáky sekundy, kvinty a 1.A bylo v souladu s Metodickým pokynem MŠMT ČR k personálnímu zabezpečení lyžařských výcvikových zájezdů pořádaných základními a středními školami a ke vzdělávání instruktorů školního lyžování pro lyžařské výcvikové zájezdy ze dne 6. prosince 1993 pod č.j. 25 861/93-50, neboť všichni instruktoři byli učiteli tělesné výchovy, nebo měli platné osvědčení instruktora školního lyžování.

- Další aktivity žáků školy

Ve škole je pravidelně jednou za dva roky organizován výměnný zájezd žáků do Holandska, rodilá mluvčí zahájila projekt pro mladší žáky, a to dopisování do USA. Škola tradičně organizuje konverzační soutěž v anglickém jazyce a daří se jí získat přední umístění i v okresním a krajském kole.

Škola každoročně připravuje pro žáky primy týdenní ekologický kurz a pro žáky kvinty a 1. ročníku čtyřletého gymnázia organizuje dvoudenní kurz zaměřený na prevenci sociálně negativních jevů.

Významnějších úspěchů bylo v loňském roce dosaženo v olympiádě žáků ve fyzice (1. místo v krajském kole v kategorii D) a zeměpisu (1. a 2. místo v krajském kole a 10. místo v kole celostátním).

Škola se též významným způsobem podílí na realizaci tradičních kulturních akcí města Jičín (Valdštejnské dny, Jičín – město pohádky).

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Zřizovací listina Lepařova gymnázia, Jičín, Jiráskova 30 vydaná Zastupitelstvem Královéhradeckého kraje pod č.j. 4036/1-JČ/2001 s účinností od 1. října 2001.
2. Rozhodnutí MŠMT o změně zařazení školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení vydané dne 13. 1. 2004 pod č. j. 31 166/03-21 s účinností od 1. 9. 2004.

3. Generalizovaný učební plán gymnázia s osmiletým učebním cyklem schválený MŠMT dne 5. 5. 1999 pod č. j. 20 594/99-22 s platností od 1. 9. 1999 počínaje prvním a pátým ročníkem.
4. Učební plán gymnázia se čtyřletým studijním cyklem schválený MŠMT dne 5. 5. 1999 pod č. j. 20 595/99-22 s platností od 1. 9. 1999 počínaje prvním ročníkem.
5. Učební osnovy pro gymnázia (osmiletý a čtyřletý studijní cyklus) schválené MŠMT dne 5. 5. 1999 pod č. j. 20 596/99-22 s platností od 1. 9. 1999 počínaje prvním ročníkem.
6. Učební plány upravené na podmínky školy platné ve školním roce 2004/2005 (dvě verze pro 1. a 2. pololetí školního roku 2004/2005) podepsané ředitelem školy.
7. Učební plány upravené na podmínky školy platné ve školních letech 2001/2002 - 2003/2004 podepsané ředitelem školy.
8. Individuální vzdělávací plán pro jednoho žáka ve školním roce 2004/2005.
9. Tematické plány učitelů pro výuku sledovaných předmětů pro školní rok 2004/2005.
10. Třídní knihy všech tříd ve školních letech 2000/2001 - 2004/2005 (s výjimkou třídních knih kvinty A ze školního roku 2000/2001 a 3.A ze školního roku 2002/2003).
11. Třídní knihy třídy 1.K ve školním roce 1998/1999 a třídy 2.K ve školním roce 1999/2000.
12. Pomocné třídní knihy pro volitelné předměty vedené ve školních letech 2000/2001 - 2004/2005.
13. Třídní výkazy všech tříd vedené ve školním roce 2004/2005.
14. Záznamy z jednání pedagogických rad (nazvané klasifikační porady) vedené ve školních letech 2003/2004 a 2004/2005.
15. Rozvrhy hodin pro všechny třídy a učitele platné ve školním roce 2004/2005 (dvě varianty pro 1. a 2. pololetí školního roku 2004/2005 platné od 3. 9. 2004 a 7. 2. 2005).
16. Rozpis pedagogických úvazků učitelů ve 2. pololetí školního roku 2004/2005.
17. Provozní řády odborných učeben a laboratoří platné ve školním roce 2004/2005 s podpisem ředitele školy.
18. Kniha úrazů vedená ve školním roce 2004/2005 v termínu inspekce.
19. Výroční zpráva školy 2003/2004 ze dne 27. 9. 2004, podpis ředitele školy.
20. Inspekční zpráva ČŠI ze dne 23. února 2001 evidovaná pod čj. 093 62/2001-3018.
21. Zápisy ze schůzí předmětových komisí realizovaných ve školním roce 2004/2005.
22. Čtvrtletní práce z matematiky realizované žáky ze všech tříd ve školním roce 2004/2005 - náhodný výběr.
23. Povinné písemné práce z českého jazyka a literatury realizované žáky ze všech tříd ve školním roce 2004/2005 - náhodný výběr.
24. Maturitní písemné práce z českého jazyka a literatury realizované žáky z maturitních tříd víceletého a čtyřletého gymnázia ve školním roce 2003/2004 - náhodný výběr.
25. Žákovské knížky žáků ze tříd prima - kvarta ve školním roce 2004/2005 – náhodný výběr.
26. Zápisy o nedostacích zjištěných v průběhu inspekce konané v termínu 8. - 15. února 2005 ze dnů 11. 2. 2005, 14. 2. 2005 a 15. 2. 2005 podepsané ředitelem školy.
27. Podkladová inspekční dokumentace vyplněná ředitelem školy před zahájením inspekce.
28. Dotazník vyplněný ředitelem školy před zahájením inspekce.
29. Dotazníky vyplněné žáky všech tříd ve školním roce 2004/2005.

30. Personální dokumentace – doklady o dosaženém vzdělání učitelů sledovaných předmětů k termínu inspekce.
31. Organizační řád školy pro školní rok 2004/2005 včetně příloh.
32. Plán práce na školní rok 2004/2005.
33. Týdenní plány práce školy ve školním roce 2004/2005.
34. Plány práce předmětových komisí pro školní rok 2004/2005 bez data, podpisu.
35. Vnitřní řád školy platný od 17. 3. 2004, podpis ředitele školy.
36. Vnitřní řád školy – Práva studentů, nedatováno, bez podpisu.
37. Pracovní povinnosti výchovné poradkyně, nedatováno, bez podpisu.
38. Rozvrh dozorů na chodbách, školní jídelně a suplování pro školní rok 2004/2005 ze dne 3. 1. 2005, bez podpisu.
39. Plán činnosti v protidrogové oblasti (minimální preventivní program), nedatováno, bez podpisu a otisku razítka školy.
40. Plán prevence drogových závislostí, nedatováno, bez podpisu a otisku razítka školy.
41. Dotazník pro žáky primy, oktávy a 4. A nazvaný „Jaké to je být žákem této školy?“ (pro tematicky zaměřenou inspekci Sledování a hodnocení prevence sociálně patologických jevů - dále jen TZI).
42. Záznamový list školního inspektora pro zjištění vyplývající z analýzy dokumentace (pro TZI).
43. Záznamový list s dotazy pro školního metodika prevence (pro TZI).
44. Záznamový list s dotazy pro ředitele školy (pro TZI).
45. Závěrečné hodnocení školy v oblasti sociálně patologických jevů (pro TZI).

ZÁVĚR

Kvalifikovanost učitelů sledovaných předmětů je vysoká, což je velmi dobrým předpokladem pro zajištění kvalitní výuky. Negativem při hodnocení personálních podmínek výuky vybraných předmětů je skutečnost, že vedení školy organizačně nezajistilo ve školním roce 2004/2005 plynulou výuku některých předmětů (matematika, předměty výpočetní techniky) v souvislosti s dlouhodobou nepřítomností jednoho učitele. Od konce kalendářního roku 2004 do termínu ukončení inspekce výuka několika volitelných předmětů neprobíhala vůbec, v témže období byla výuka matematiky ve třech třídách výrazným způsobem redukována v porovnání s hodinovými dotacemi stanovenými učebními plány a platným rozvrhem hodin.

V řídicí práci ředitele chybí účinná spolupráce s poradními orgány, systematická kontrola práce zaměstnanců a jejich hodnocení podle pevně stanovených pravidel. Hospitační činnost ředitel školy prakticky neprovádí, v pracovní náplni ji nemá ani jeho zástupkyně. Poradní orgány nemají vymezeny kompetence týkající se kontroly dodržování učebních osnov.

Vedení školy se zlepšováním materiálního zajištění výuky a zkvalitňování materiálně-technického zázemí školy systematicky a koncepčně nezabývá. Materiální podmínky pro výuku sledovaných předmětů umožňují dodržovat učební osnovy v plném rozsahu, doplňování a postupná obnova pomůcek jsou minimální.

Škola se řídí platnými učebními dokumenty pro gymnázia, jejich úprava na podmínky školy však byla provedena správně pouze pro čtyřleté gymnázium. V učebních plánech pro

osmileté gymnázium byly zjištěny ve sledovaném období školních let 2001/2002 – 2004/2005 četné nedostatky týkající se redukce disponibilních hodin.

Absence funkčního kontrolního systému je příčinou nedostatků v dodržování učebních osnov některých předmětů ve sledovaném čtyřletém cyklu školních let 2000/2001 - 2003/2004, popř. 1998/1999 - 2001/2002, ale i velmi nízké administrativní úrovni povinné dokumentace školy často s malou vypovídací hodnotou vzhledem k výchovně-vzdělávací práci. Z důvodu chybějící či neúplně vedené povinné dokumentace (některé třídní knihy) nemohla být kontrola dodržování učebních osnov mnohdy důsledně provedena.

Výuka ve většině sledovaných předmětů je založena na tradičních metodách a formách práce, které žáky částečně aktivizují, ale neposkytují jim vždy dostatečný prostor pro tvůrčí samostatnou práci. Vytváření žákovských kompetencí stanovených v učebních dokumentech pro gymnázia je často omezováno tím, že těžiště práce je přesouváno na učitele, nikoliv na žáka. Rezervy ve výchovně-vzdělávací práci učitelů zůstávají při práci s talentovanými žáky, v oblasti motivace a hodnocení žáků a při efektivním zapojení didaktické a výpočetní techniky do výuky.

Ve škole zatím neprobíhá systematické zjišťování výsledků vzdělávání a jejich analýza.

Pedagogický kolektiv neprošel od poslední inspekce podstatnými personálními změnami, procento kvalifikovaných učitelů zůstává na velmi dobré úrovni. Zlepšení materiálních podmínek výuky souvisí hlavně s vybudováním nové učebny výpočetní techniky, inovace a doplnění dalších pomůcek pro zvýšení úrovně materiálního zázemí výuky je minimální. V práci managementu školy dochází v porovnání s výsledky inspekce konané ve školním roce 2000/2001 (Inspekční zpráva ČŠI ze dne 23. února 2001 evidovaná pod čj. 093 62/2001-3018) k opakování některých chyb (např. nízká účinnost kontrolních mechanismů a z toho vyplývající nedostatky v dodržování učebních osnov a při vedení povinné dokumentace, minimální hospitační činnost vedení školy), celkově došlo ke zhoršení situace v dodržování platných učebních dokumentů. Kvalita výuky v předmětech, které byly kontrolovány při obou inspekcích, se výrazným způsobem nezměnila.

Hodnotící stupnice:

vynikající	velmi dobrý	dobry (průměrný)	vyhovující	Nevyhovující
------------	-------------	------------------	------------	--------------

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Inspekční tým	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Jana Kocábová	Jana Kocábová v. r.
Člen týmu	Mgr. Pavel Antoš	Pavel Antoš v. r.
Člen týmu	Ing. Tomáš Hrubý	Tomáš Hrubý v. r.
Člen týmu	PaedDr. Pavel Jankovský	Pavel Jankovský v. r.
Člen týmu	Mgr. Jiří Jetel	Jiří Jetel v. r.
Člen týmu	Ing. Miloslav Jirsa	Miloslav Jirsa v. r.
Členka týmu	Dana Luňáková	Dana Luňáková v. r.
Členka týmu	Jaroslava Pešková	Jaroslava Pešková v. r.
Členka týmu	PaedDr. Zdeňka Hartingerová	Zdeňka Hartingerová v. r.
Členka týmu	PaedDr. Miluška Karásková	Miluška Karásková v. r.

V Hradci Králové dne 31. března 2005

Razítko

Dle § 174 odst. 13 zákona č. 561/2004, o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školského zákona), může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím převzetí na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu, tj. ČŠI, Vocolova 1338, 500 02 Hradec Králové. Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem ČŠI k jejímu obsahu zasílá ČŠI zřizovateli a školské radě, inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná.

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 11. 4. 2005

Razítko

Ředitel školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Titul, jméno a příjmení

Podpis

Vladimír Carda, ředitel školy

Vladimír Carda v. r.

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Zřizovatel: Královéhradecký kraj, Wonkova 1142, Hradec Králové	2005-04-27	09-1045/05-5074

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-	-	Připomínky nebyly podány.